

Dia nacional a Espanya de la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat

Manifest del moviment CERMI amb motiu del 3 de maig de 2021

Pel dret de les persones amb discapacitat a un habitatge accessible, assequible i inclusiu

Els entorns on la gent habita i resideix, els habitatges, han de ser espais d'inclusió i acollida, de llibertat i de seguretat, de privacitat i de relació, comunicació i interacció amb la comunitat. La diversitat humana que comporta la discapacitat ha de ser tinguda en compte en l'ordenació i assegurament del dret a l'habitatge. L'habitatge és en si mateix un bé, personal i social, però també és un pressupost ineludible per conquerir la inclusió que, en el cas de les persones amb discapacitat, comporta participar plenament en la vida social general. Ha de poder, per tant, triar on, com i amb qui viure, sense imposicions, i sense veure's obligades a viure en entorns específics i separats, al marge de la vida en comunitat.

Les persones amb discapacitat tenen el dret humà a triar on, com i amb qui desitgen viure. La inclusió en la comunitat i portar una vida independent passa per disposar d'un habitatge digne i adequat. Així ho estableixen els articles 28, 19 i 9 de la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat de l'organització de Nacions Unides, signada i ratificada per Espanya, vigent i exigible al nostre sistema jurídic. També la Constitució Espanyola, en l'article 47, proclama el dret de tota la ciutadania a gaudir d'un habitatge, dret que inclou a les persones amb discapacitat. Per la seva banda, Nacions Unides, en els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) té molt present el dret a l'habitatge. En l'ODS núm. 11, dedicat a "Ciutats i Comunitats Sostenibles per aconseguir nuclis urbans resilents i sostenibles", proclama la necessitat d'avançar per crear entorns més humans i inclusius. La meta 11.1 està encaminada a assegurar l'accés de tothom a habitatges i serveis bàsics adequats, segurs i assequibles i millorar els barris marginals. Per què un habitatge o entorn habitacional, que tenen el rang de bé social bàsic, sigui digne i adequat per a les persones amb discapacitat, ha de ser accessible, assequible i inclusiu.

Atesa la importància de l'habitatge com a mitjà d'inclusió i participació comunitària, amb motiu del 3 de maig de 2021, **Dia Nacional a Espanya de la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb**

Discapacitat, el moviment social de la discapacitat reclama als poders públics la garantia d'un

HABITATGE ACCESSIBLE, ASSEQUIBLE I INCLUSIU

Pressupost previ: com en qualsevol altre àmbit, també en el dret a l'habitatge, la persona amb discapacitat ha d'estar al centre de totes les decisions que l'afectin, reconeixent que és titular en plenitud de drets. Això genera com a contrapartida la responsabilitat de respectar-lo, aplicar-lo i garantir-lo per part de l'Estat, de les administracions, del mercat i dels diferents operadors.

La diversitat i pluralitat de les persones amb discapacitat han de tenir així mateix el seu reflex en els mecanismes per fer efectiu el dret a l'habitatge i fer front a la discriminació interseccional. Les dones i nenes amb discapacitat, per la seva situació estructural de major exclusió en tots els ordres, han de rebre una atenció prioritària i acomodada d'acord amb la seva realitat.

El dret a l'habitatge en comunitat és per a totes les persones, amb independència de les seves necessitats de suport, i sobretot per a les persones amb més necessitats. El percentatge de persones institucionalitzades augmenta significativament quan la persona presenta un perfil de suports més extens i complex. Tota persona té dret a viure a casa seva, amb el suport que necessita i fent vida en la seva comunitat.

El dret a un habitatge digne i adequat de les persones amb discapacitat ha d'abordar-se com a part de la legislació i les polítiques públiques generals d'habitatge, del qual és un element més. Per això cal posar en marxa dues mesures rellevants en aquest camp: d'una banda, l'aprovació d'una Llei General de Garantia del dret social a l'habitatge; d'una altra, augmentar el parc públic d'habitatge, dedicant almenys el 2 per 100 del Producte Interior Brut (PIB) a assegurar aquesta finalitat.

Per un habitatge accessible: l'accessibilitat universal ha de ser la norma que guii els principis, mandats i actuacions de les polítiques públiques i normatives vinculades a l'habitatge, ja que en cas contrari s'exclourà i discriminarà les persones amb discapacitat. A més, l'augment de l'esperança de vida reforça l'exigència d'adaptar el parc construït per garantir que cap persona quedi aïllada al seu habitatge per manca d'accessibilitat i disseny universals. Aquesta accessibilitat haurà de girar al voltant de tres eixos: les mesures d'accessibilitat universal pròpiament dites (arquitectòniques, comunicacionals i cognitives), el disseny per a tothom i les adequacions dels ajustos raonables per als entorns existents.

L'accessibilitat del bé bàsic que és l'habitatge passa perquè l'agenda política assumeixi amb convicció i resolgui amb urgència aquestes demandes:

- Reforma de la Llei de Propietat Horitzontal.

Des del COCARMÍ i el CERMI reiterem la reclamació històrica que es reformi la Llei de Propietat Horitzontal, perquè les obres i actuacions d'accessibilitat siguin obligatòries per a la comunitat de propietaris quan siguin sol·licitades per veïns amb discapacitat o majors de 70 anys, amb independència del seu cost; l'accessibilitat universal és una obligació de la comunitat, sense excepció, reducció o rebaixa pel cost de l'actuació.

- Informació d'accessibilitat universal a la fitxa de l'edifici que consta al Registre de la Propietat i als canals i suports administratius d'edificació.

El COCARMÍ i el CERMI propugnen l'impuls de reformes normatives en la legislació registral i de l'edificació, perquè el Registre de la Propietat reculli dades sobre les condicions d'accessibilitat dels immobles, edificis i habitatges. Així, els potencials compradors o usuaris i familiars amb discapacitat coneixeran per endavant aquesta informació rellevant i es facilitarà la decisió de compra o lloguer, de manera semblant a la valoració de l'eficiència energètica.

En l'àmbit administratiu, els informes d'inspecció tècnica d'edificis han d'incloure un document d'avaluació de l'accessibilitat i s'han de condicionar els ajuts públics a la resolució de les deficiències en aquesta matèria.

- Creació de Fons Públics de Rehabilitació del parc d'immobles i edificis preexistent que no reuneixin condicions d'accessibilitat i usabilitat.

Els poders públics han de crear fons i línies de finançament per a la rehabilitació del parc d'immobles i edificis existents destinats a habitatge que no reuneixin les condicions i criteris de qualitat arquitectònica (inclosa l'accessibilitat universal en sentit ampli, no només l'accessibilitat física, sinó també sensorial, d'accés a la informació i a la comunicació, i cognitiva) i d'eficiència energètica.

En especial, els nous recursos procedents de la Unió Europea -fons de recuperació, transformació i resiliència- per afrontar la crisi creada per la pandèmia del coronavirus han de dirigir-se en part important a la rehabilitació d'habitatges per fer-los accessibles i sostenibles, condicionant tota ajuda en matèria d'eficiència energètica i sostenibilitat a fer també actuacions que assegurin l'accessibilitat universal.

- Creació d'un Fons Estatal de Promoció de l'Accessibilitat Universal.

Cada administració -estatal, autonòmica i local- ha de crear un Fons Públic de Promoció d'Accessibilitat Universal nodrit amb l'1,5% dels pressupostos dedicats a infraestructures, agenda urbana, mobilitat i transports, així com a transformació digital i telecomunicacions. Aquest fons ha de finançar iniciatives, programes i projectes d'accessibilitat universal, de manera similar a l'1,5%

cultural (ja regulat), destinat a la protecció i valorització de patrimoni artístic i cultural espanyol.

- Establiment pels poders públics i administracions d'una oferta viva, actualitzada, transparent i suficient d'habitatges accessibles.

Les administracions competents han de desplegar polítiques oficials i adoptar mesures que proporcionin i mantinguin una oferta pública d'habitatges accessibles a disposició del col·lectiu que les necessiti, que respongui a les demandes i als perfils de les diferents situacions de discapacitat.

Per un habitatge assequible: les persones amb discapacitat i el seu entorn familiar presenten, en general, una elevada dependència de prestacions o recursos públics o de la societat civil. Això és així perquè ingressen menys i tant elles com les seves famílies suporten més despeses per raó de discapacitat - l'anomenat greuge econòmic-, amb les consegüents dificultats objectives per exercir la seva autonomia personal i el seu dret a portar una vida independent. Ningú, per raó de discapacitat, que accentua la manca de recursos econòmics, ha de quedar exclòs d'un habitatge digne i adequat. Les persones amb discapacitat i les seves famílies han de ser grup preferent en les polítiques públiques d'habitatge; aquestes han de compensar els dèficits de partida que pateixen i proporcionar amb el rang de dret solucions habitacionals dignes, adequades i lliurement triades.

Per un habitatge inclusiu, base per a una vida independent en l'entorn comunitari: les persones amb discapacitat necessiten noves formes d'habitabilitat i convivència, amb un enfocament inclusiu i innovador, que permeti la vida independent en la comunitat de pertinença i la participació social de grups que han estat tradicionalment sotmesos a formes de vida apartada i separada. Les polítiques socials i les d'habitatge han d'aliar-se per facilitar un trànsit a formes de vida inclusiva i independent i, així, fer efectiu el dret a triar on, com i amb qui viure, amb els suports que calgui. Per això, cal generalitzar prestacions com l'assistència personal, que han d'estar a l'abast de les persones amb discapacitat amb necessitats de suport per a la seva autonomia i participació comunitària.

La innovació ha de formar part també d'un dret a l'habitatge reforçat, una innovació que s'ha de regular i estimular amb fórmules com l'habitatge col·laboratiu, entès com a solució habitacional promoguda i participada per les mateixes persones o grups, que generen així entorns de vida independent i en comú, compartits, cooperatius, sostenibles i inclusius.

Diàleg civil en les polítiques d'habitatge: les polítiques públiques d'habitatge han d'estar presidides pel principi de diàleg civil, de forma que les organitzacions de sector i de les seves famílies participin, segons la llei, en l'elaboració, execució, seguiment i avaluació dels assumptes públics que els

afecten. Cal enfortir, amb la pràctica activa, un diàleg permanent amb les organitzacions de la discapacitat a l'hora de configurar les polítiques públiques, ja que en cas contrari seran excloents. El moviment social organitzat de la discapacitat ha de formar part de les consultes, canals, fòrums i òrgans de participació en matèria d'habitatge. Juntament amb el Tercer Sector d'Acció Social han de ser considerats com a agents de referència en la co-creació i cogovernança d'aquestes polítiques

Protecció judicial del dret a l'habitatge: les persones amb discapacitat troben barreres importants en l'accés a la Justícia. Això posa en risc la defensa i garantia del seu dret a un habitatge digne i adequat. Menció especial mereixen els casos de desallotjament forçós de l'habitatge habitual o les reclamacions per incloure mesures d'accessibilitat en les comunitats de propietaris. Així, s'han d'establir mecanismes de denúncia i rendició de comptes accessibles i inclusivament una adequada coordinació amb el sistema públic de serveis socials. L'objectiu és generar un espai d'acció socio-habitacional i garantir que els tribunals tinguin autorització i els recursos per tramitar i resoldre demandes relacionades amb el dret de les persones amb discapacitat a un habitatge, protegint la persona de qualsevol represàlia o pressió indeguda.

Alhora, s'han de promoure serveis de mediació, de caràcter extrajudicial, que accelerin i facilitin la solució dels conflictes que afectin les persones amb discapacitat en l'exercici del seu dret a un habitatge accessible, assequible i inclusivament.

3 de maig de 2021

Comitè Català de Representants de Persones amb Discapacitat (COCARMI)

Comitè Espanyol de Representants de Persones amb Discapacitat (CERMI)

www.cocarmi.cat

www.cermi.es

www.convenciondiscapacidad.es